

- Kozłowski J., Urszulak I., 1963, Występowanie alkaloidów w niektórych gatunkach prześli (*Ephedra*) I Krajowy Kongres Biochemii. Warszawa.
- Parey P., 1931, Blumengärtnererei. Berlin.
- Perrot E., 1943—44, Matières premières usuelles du règne vegetal. Paris.
- Strasburger E. i in., 1960, Botanika. Warszawa.
- Taraskina K. W., Czumbałow T. K., 1963, O razlicznych primienieniach efedriny. Medicinskaja Promyslennost SSSR, 17, nr 3, 38.

IRENA BOCHEŃSKA

Zakład Botaniki Instytutu
Przemysłu Zielarskiego w Poznaniu

GALTONIA CANDICANS (HYACINTHUS CANDICANS BAK).

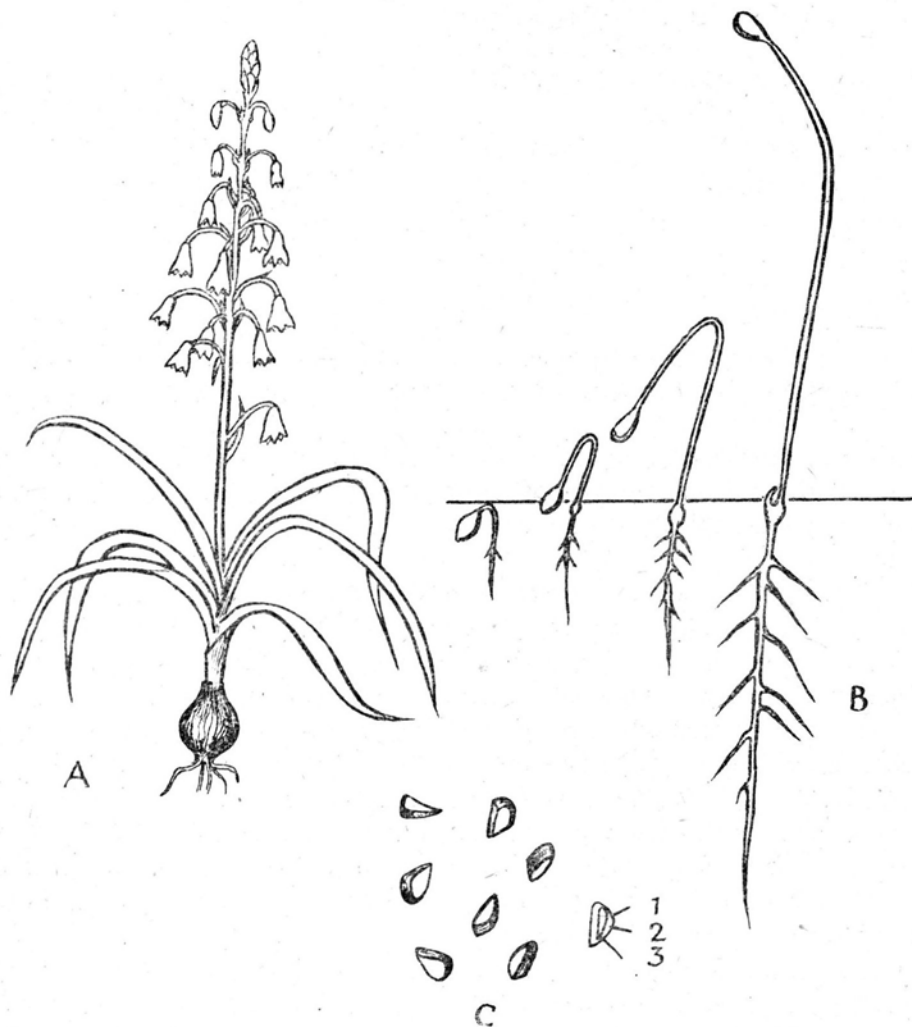
Galtonia należy do rodziny liliowatych (*Liliaceae*); dziko rośnie w południowej Afryce, w Natalu. Jest to roślina cebulkowa, dorastająca do 120 cm; o białych, dzwonkowatych, bezwonnym kwiatkach o średnicy do 3 cm, zebranych w duże, groniaste kwiatostany. Owocem jest wielonasienna torebka, pękająca trzema kłami.

Zakład Botaniki Instytutu Przemysłu Zielarskiego, chcąc przebadąć występowanie związków farmakologicznie czynnych w różnych gatunkach z rodziny liliowatych, sprowadził do kolekcji między innymi, nasiona *galtonii* białawej. Nie rokuje ona jednak na razie nadziei wprowadzenia jej do lecznictwa, może być natomiast sadzona w ogrodach, jako efektowna roślina ozdobna.

Ogród Instytutu otrzymał nasiona *galtonii* z Ogrodu Botanicznego w Liège w roku 1960. W marcu wysiano je do skrzynki w szklarni, gdzie wykiełkowały po trzech tygodniach. W maju młode rośliny wysadzono do gruntu; na jesieni zaś część cebulek pozostawiono na przezimowanie w gruncie, a część wykopano i przechowano w piwnicy. W drugim roku w pierwszych dniach maja cebulki z piwnicy wysadzono na poletka w ogrodzie. Rośliny zarówno z cebulek zimujących w gruncie jak i przechowywanych w piwnicy rozwijały się dobrze, kwitły i owocowały. Uzyskane nasiona poddano próbie kiełkowania, którą przeprowadzono metodą laboratoryjną na bibule w płytkach Petriego, ustawionych w szklarni na świetle i w termostacie w ciemności. W szklarni wykiełkowało ponad 90% nasion, a w termostacie 87%. Obliczenie średniego czasu kiełkowania przeprowadzono metodą Pipera, przy czym ustalono, że średni czas kiełkowania jednego nasienia wynosi 21 do 24 dni.

Część nasion użyto do dalszego rozmnożenia roślin, wysiewając je w marcu do skrzynek z ziemią inspektową, ustawionych w szklarni. Wykiełkowały po 21 dniach w około 90 procentach. Młode roślinki w połowie maja można już było wysadzić do gruntu.

Do końca pierwszego okresu wegetacyjnego rośliny wytwarzają jedynie liście; w tym czasie rozrasta się również wydatnie cebula. Rośliny zimą w ziemi dobrze.

Ryc. 1. *Galtonia candicans* Dcne. A) Pokrój rośliny; B) Kielkujące nasiona i siewki; C) Nasiona i położenie zarodka; 1 — łupina nasienna, 2 — bielmo, 3 — zarodek

W drugim roku wegetacji kwitną one bardzo obficie od lipca do września. Owoce dojrzewają we wrześniu. Otrzymane w naszych warunkach klimatycznych nasiona stanowią pełnowartościowy materiał siewny.

LITERATURA

- Bailey L. H., 1950, *The Standard Cyclopedia of Horticulture*. New York.
 Dorywański J., Wojciechowicz M., Bartz J., 1964, *Metodyka oceny nasion*. Warszawa.
 Parey P., 1931, *Blumengärtnerei*. Berlin.
 Wóycicki St., 1949, *Uprawa roślin ozdobnych*. Warszawa.